

Խմբագրությունը բաց է ամենաշաբաթ 10—1 ժամ
(բացի կիրակի և առժամ օրերից):

Ցայտարարությունը ընդգծվում է ամեն լեզուով:

Ցայտարարություններին համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԷՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Ցայտարարութիւններ ընդունւում են հայերէն եւ օտար լեզուներով:

Գոյութիւն ունի 1858 թուականից:

Գործարանն արժանացել է ամենաբարձր պարգևների:

ՏՐԱՄԱՆԻ ՏԵԼԵՓՈՆԸ
№ 100

ՓԸԱՏ ԷՒ 02 ԻՆՏԵՆՏԻՎՈՐԻԹԵԽՆԻ
ԽԱՆՈՒԹԻ ՏԵԼԻ
№ 181

Յանջանք համարելով ի վառ ծխողների թանգացնել և գեղեցկա-
կել ծխախոտի արկները և արտաքին փաթեթները¹, ես սակի լաւ եմ
մարում պարտնայ ծխողներին տալ բարձր տեսակի ծխախոտ, բան
տարին գեղեցիկ փաթեթներով: Խնդրում եմ ուշադրութիւն դարձնել մեր
վր արտադրութեանց վրայ. նրանց յատկութիւնը բարձր է ամեն մը-
րից և նրանք արժանի են ուշադրութեան² իրանց բարձր յատկու-
թանք, որն ևս կարելի է հասնել միայն աշխատանքի և ծախք անելով,
այն ծխախոտի յատկութիւնը լաւացնելու և ոչ թէ արտաքին փա-
թեթներ գեղեցկացնելու վրայ: Դառնալով ծխողներին խնդրում եմ
փորձել ամառք և համոզուել:

1896 թ. ՅՈՒՆՎԱՐԻ 1-ԻՅ ԻՄ ԳՈՐԾԱՐԱՆՈՒՄ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ ՀԵՏԵ
ԻՆԱԼ ԾԽԱՆՈՏՆԵՐԸ ԵՒ ԳԼԱՆԻԿՆԵՐԸ.

ԳԱՊԻՐՈՍՆԵՐ (Գլանիկներ)	ԳԱՊԻՐՈՍՆԵՐ (Գլանիկներ)	Ժ Ն Ա Ռ Տ
ՀԱՅԿԱՆԻՍՏԱՆԻ ՖՐԱՆՍԻ ԻՍԽԱԿԱՆ ԹՂԹԻԿ. ԶԻ- ՄԻԱԿԵՆ ՀԻՄՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ № 5 „ԼԿԱՐՈՐ“	ՍԳԻՏԱՆԵՐԹՂԹԻԿ № 36.	ԿՈՎԿԱՍԱՆԻԱ, ԿԼԱՄԱԾ 48 ԿՐԹԱՂԻԿ ԴԻՆԿԻ Յ ՈՐՈՐԻ ԿՐԹՈՐԱՆ: ՄԱԳՐՈՐ ԵՄԱԾ- ԿԱԼԱՆԻ ԹԻԹԻԿԿԱՂԱՐ- ԿՂՆԻՐԻ ԺԵՂ, ԿԼԱՄԱԾ 4 ՈՐՈՐԻԿԻ ԴԻՆԿԻ 12 ՈՐՈՐԻ ԳՆԱՐԱՆ
25 ֆ. 15 Կ., 100 ֆ. 60 Կ. 25 ֆ. 25 Կ., 100 ֆ. 1 ը.	10 հաար 3 Կ.	

ԺՆԼԻՍԻՑ ՏՆՃԿԸՆԻՑ ՍԵՐՄԵՐԻՑ, ՓՈՒՆՏԸ 1 ՌՈՒՐԻԼ 52 ԿՈՒԼԷ:
Կարելի է ստանալ ամեն ակի: Օտարաբաղադրացիները պատուէրները
կատարվում են արագ և ճշտությամբ:
Յարգանքով դործարանատէր՝ Ն. ԲՕԶԱՐՅԱՆՑ:

Թանկագին փաթեթները և արկղը միայն վնասում են ծրարստի լաւ յատկութեան:

ԱՊՈՍՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՌԻԹԻՒՆԸ յայտնում է
 ի գիտութիւն պ.պ. ազատագրող անդամները, որ կանոնադրութեան
 37-րդ § ի հիման վրայ, որ 1895 թուի դրօները դրութեան

գրքերի և վաւերագրերի հետ միասին ԳՐՈՒՆԺ ԵՆ Ի ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆ ԿԱՐԶՈՒ-
թեան պրատենտալում ամեն օր 12 ժամից մինչև 2 ժամը: (2—2)

Ս Ե Մ Ո Ի Է Լ Զ Ո Ն Ս Ո Ն *)

(Կարլէյլի «Հերոսներ»-ից մի երկու էջ) ապա ուրեմն մի օր անշ

Ստուծ են, թէ ուղարկւիւնը կառաւարկութիւնէ պետական խորհրդարկներով, միւրակոյտանքով, պարլամենտներով. բայց քրեական այժմ մարդիկ խորհրդարկներ չեն կարգումս մամն տեղ եւ ամենայն ժամաւն, երբ որ օրաթիւթ են կարգումս: Բարկը սակ է, թէ պարլամենտում նրաւում է կրեք դատակարգ. բայց այն վերնատան մէջ թղթակիցներէ սեղանի չուրջ նստած է մէկ շարքորդ դատակարգ, սակի զօրաւոր, քան տաւջ նախորդ: Բերլակաւնութիւնը ինքը կրգողայ իւր մասին, պատասխանեց զիտար, երբ նրաւին ինքը խնդրէ կն, որ Բեօրսիանն ինկթական օգնութիւն տրուէ Էմլը, յարակցեց Ստուարին, նա կրգողայ ստուշտ իւր մասին, բայց ձեռք է չէ մտակայ, կեմ է դուք անխնամ ձեռքեր նրան:

Բայց նր մէջը թուեց. վեր առնեց
մեր ամենամեծ քաղաքները իրանց տը-
նիքով, պարսականով, շողեմեքեմաներով,
հիկեցեհիկանով, անաղիկ առևտուրն է աղ-
մուկով, ինչ են գրանք, հիթէ ոչ մաքի
արտագրութիւններ, բերատուր մաքեր,
որով միկրտուած է ամեն մի քար, եր-
կաթ, ծուկ, փոշի: Մտալից ինչ կարող
այդուն չէնիկ, մինչև որ չտածէ: Վսի գը-
ծերով մըրտած թղթիկ կտորները այն
մարմինն է, ուր որ բաղածն է մարդ-
կայն մտածողութիւնը:

*) Տե՛ս «Արձագանք» № 25.

Եթէ մասնագիտները այսչափ ան-
նկարագրելի մեծ ազդեցութիւն ունին,
թէ՛ք է նրանք արբարա կարգադրող, թէ՛ք ցոր
սպանն առաջինի գործքն են կատարում, ապա
ուրեմն մի օր անշուշտ կըրպագա-
րի նրանց խոնջալիկ վայելքի թա-
փառութիւնը: Վերջնապէս կրկնաթանկուի և
կեանքառաջի գրանց բարեբարութիւնը:
Այս ասելով, մենք չենք առում, թէ զըր-
րաբար միմյոց արքայական դրամական
օժանդակութիւնն է: Տաղալալի է միշտ
լռելի, թէ՛ դրամը ամենակարգ է: Դրամը
շատ բան կարող է անել, բայց ոչ ամե-
նային բան: Նոյն իսկ հալոստակը ողնե-
րը հերետիկոսութիւնն չէ, թէ անկեղծ
ստաղծու համար արքայաութիւնը ամենա-
մեծ չարիք չէ, և աղքատ զբաղեններ
է պիտի լինին, որպէսզի յայտնի երե-
ւայ, թէ՛ սո՛վ է նրանց մէջ անկեղծ, սո՛վ
է հաստաբարձ միտմ ուր զրօշակին:
Վերջի կ վերջի դժօրտ է նուշակել, թէ
հաստաբարութիւնն ինչպէս պիտի կարո-
ղանայ բարիօրինակ մտանքներ վրձնա-
կել: Բայց կասկած չկայ, թէ հաստաբարու-
թիւնն առօրշտիկայ ամենամեծ ինդիլիի
թէ՛ք, թէ արդիօք նա իւր ճրպող կ'ու-
ղենայ բարձր դնի, որպէսզի լույս բո-
լորին հասնի, թէ՛ օտի տակը կընգէ և
լուսնը կըրկէ շատերին, ինչպէս որ
պատմութիւնը արեւու օրինակներ է ար-
ձանագրում:

[illegible]

մասնադր նախկիններից խմանում էինք
և խմանում ենք որ անզիխական և
ամերիկական հիպոպոտոսները և մի-
սիօնարները Փոքր-Ասիոյ զանազան
քաղաքներում և գլխավորում վիշներ

նե՛ր բացիւն, որտեղից՝ ձրի հաց կն
բաժնետու սովատանը ժողովրդին։

Այդ քրիստոնեաների հարեւաբար
և հազարաւոր զեկուցմանց ոչ մէկի
մէջ ամբողջ լուսաւորեալ աշխարհը
չէր կարգում ոչ մի քաղաքական
թաղուն կամ յայտնի նպատակ, այլ
միայն ներադարձի լիշտաւել վիճա-
կի և խնդրի օրինակ աղղ վիճակին։
Եթէ Ամերիկան Ռուսաստանի սո-
վի ժամանակ ալլալով ու ցորենով
լի իւր նաւերը Օդեսսա ուղարկելուս
մտքիցն ազատ են անցրել է ռուսնե-
րին դուրսբախտ կարճանի, նոյնչափ
էջ իրերէլ էր կասկածի թէ ամերի-
կական և անգլիական միափօխարեւ-
րը այստղիմ մի ստեղծի վարկեկնու-
մատում են կրօնական պրօպագանդ
անել Տաճկ-Հայոստանում։ Ոչ որի
մտքից անդամ չէր անցնում այդ

հայրապետ
ստեղծիւն
հաւատում
կարողիչ
մին էր, կ
ընդհանուր
անողայ
մի մտոր
ման դնել
նաւուց առ
խիղջ վա
հայց
Աղաքեւ
զրով, որ ա
գիտի մէջ,
նում նուր
րանց բար
մանց համ
համար, հ
բերով իւն

[illegible]

ՀԱՅԻ ՓՈԽԱՐԷՆ ՔԱՐ, ՉԿԱՆ ՓՈ-
ԽԱՐԻՆ 02

Այն ստովալի, աննկարագրելի տա
ռապանիրք, որ հասաւ անգեալ տառ

Փարբ-Նախիկ լճառա ժողովրդին,
 Դնչպէս յայտնի է ամբողջ բրիտան-
 տեայ աշխարհի ջրերէ զինչից և շա-
 տեային, մանաւանդ անգղիական աշ-
 փրին արամադրեց իրանց լուսման ու-
 յարկիկ լճառաւացած, սովատանջ ժո-
 յովին Նախիկ իսկ Ուկրաինայի
 յայկ կողմը, Միտցեալ - Նահանգներին
 ժողովուրդը ոչ միայն յիշեց այդ
 լճառաներին, այլ և յատկապէս
 յապագամուտը ուղարկեց Գարմիր խա-
 ճի ընկերութեան կողմից տառա-
 ճեկատններն նպատաներ բաշխելու:
 Արտասահմանեան լրագրներէն

կերծ հաւատք ունէր. Երբահամբ կու-
տասաններէ աշխարհը կուտ: Առաջ աշ-
խարհը կենդանի էր համարուում, մի
ծառու, որի սողաբլթը տատաւածայլն
կրկինքն է հասնում, իսկ արմատը խոր
թիւնում է մինչև դրական ստեղծարմու-
տը. այսպիսի գաղափարն այժմ թաղը-
դուէլ է տոյգերարկան մենքերի զը-
ղըդոցի մէջ: Բայց աշխարհը մեքենայ
է, նա քնու չի շարժուում մեքենական
շարժիչներով, թախարակներով, թծակի-
նով, ու ոչ անմահական շահերով, փոխա-
նախապրելով կամ հաշուեկէշներով, նը-
րա մէջ գործում է այլ գործով թիւն, քան
այինքների արցունքն ու ընտրող ձայնն
միծածանութիւն, վերջապէս—նա՛ մե-
քենայ չէ: Ուրիշ ժամանակներում մար-
դիկ աւելի ուղղաթիւսներն ու եզել, միա-
մասնապէս հաւատ ուն ընծայել իւրեց
արտիկ ու մտքի թեւաբարութիւններին, քան
մեքենադասան սկեպսիկները, ֆրադէն-
բով ու թուրիշ խելովը ապրողները, կէս
համարաբութիւնը, ընդունելիւս մըջիկ
ընտանները համարաբութեան արժէկ է
ստանում զրանց մէջ: Մի համարաանման
սան արդէն համարաբութիւն է գտնում,
իսկ յօգուտ նշա՛ր հակվում է ձայնի
բազմութիւնը: Սրանք ու մտքից բղխած
բողբոջ այլեւ նշանաբով թիւն չունի. Կրկն-
վում ենք, այդ զարում տարածունէլ էր
հոգեկան անդամաբարութիւն թալ: Թշուա-

հասանելի մէջ միջին մարդը պիտի կոր-
չէր, ոչ հաւատա քանակով, ոչ անկողմու-
թեան հասնելով, ամենքը գերեզմանի
մէջ էին: Իսկ ով որ իւր իւր մարտով զվա-
րակաւ ապրեց ըրարձ, նա էլ շարունակ
պատկառելիք բարձր է անտանելի հակառու-

տու Փոքր-Ասիայ սովա-
րի և Ազարեան պարտի-
զերաբար հաղորդում էր
հեղափոխին, իւր հօտանո» և
աղային և Աստուածաբան
հայր հայադավան զմաստի-
ւր ըրիտունեայ աշխարհը
ր գլխան, որովհետև չէր
ստալ։—Թշուառութիւնը
րեկոյն թիւնն ու պիւշուն
և սղեւը և սլաքը էր
նինկ բաղցից մեռնողին
հաց խնայել՝ պա-
որ նա այդ հացին ստա-
լ խոտառումն անէ իւր
սակուն։

ներ տեսնում:

պատրիարքը իւր հեռապարկուած է յիշեալ հանրահայտութիւնէ եւ յայտարարեալութիւնէ Եւ յընթարթառնեալեան զգացալ այն հետեանքի ունեցել է այդ նուիրելի, իրականացնող իւր մարդկութեան նպատակէ հետագրում, չէ ցընթէլ պարսն կամ այն-իստեանցին բաղցիք եւ ոչ, այդ չէ հետարքը-այլ նա առանձին պարբրում է, թէ Վարդապատրիարքական հայ ընթացութիւն ընտրաւեալի շատորը եւ զիս ընդունելու... ուստի հասցնել հարկաւոր օգ-

—

Պատուութիւն եւ հան—
—անս այն մշտական վեհան Դէրը, որ միշտ արարաւայելեան համար կեանքի մէջ տեղի ունեց
երեւոյթները:

Պատուութիւնն անցնց
պատմութիւնն էլ անխո
րհմն ըստ երեւոյթին վ
չկայ, ուրեմն կարող
ցնել ամեն մի երեւոյթ
բնական եղբայացեալութ
իւնի, որ մարդկի կը հա
կատագրիւ հետ եւ նրա
աւած, ստած ուղեղը կը
տածկուը, շարժութիւնը

Քաղաքակրթութեւ, լու
սազգիւրի մէջ երեք չնն
կեղեցին նրա պաշտօնէ
քը—գաւառուրի հետ,
Թեւեւ սկսեալն է

այ աշխարհը կրկնողով
ն՝ ի՞նչ է բռնեք մի մահ-
լիկ հեռ հողով պաշ-
տի կամեցախով լինեմք
«Մարտուն 300 քրիս-
տոնականություն լին ըն-
անիկ շատիկ մե տրա-
նյունելեք, խնդրում եմ
տեք օգնություն Քայց
ու ուղարկողն է աղագ
ի եկեղեցու ներկայա-
տուռեայ պատրիարքը,
որոն հաջր կամառում է
ուղարգած ու օրարգած հու-

Բայց ի՞նչպէս է գործադրւում հայ-

իրեն հանձնում էր, որ մեկը պար-
 ծանորով շտապում է իւր տարակույսնե-
 ինքի յոյց հանել և կարծում է, թէ
 լինի ու որամարմանութիւնը իսկական
 արժեքներ են, դա նմանում է այն
 անմիտ պարտիզանին, որ փոխանա-
 րակար օտար, տիրաներ և պատերա-
 յոյց տալու, ծառը չուր է տալիս գետ-
 լիկ և երկնցում է մեկնեցած տոգը
 արմատներ: Ծառի անցողութիւնը կո-
 տւում, միայն թշուառութիւն և մահ բա-
 րութեան: Մասցին, թէ ակիպցիները
 ոչ միայն մտքի ցտակաբունութիւն է, այլ
 և բարբի: Ափսոս այն մարդը, եթէ նը-
 րա խելքին հասանելի և հաւատարմ
 ճանաչում միայն այն, ինչ որ կարող է
 լրացանը դնել կամ միայն իւր կողմի
 աշխատելիքին բաւականութիւն տալու
 ընդամենը: Մրանցի ակիկ ցած ընկնել
 անխաբիւրի է: Այդպիսի վերքերն ան-
 լարելի անկեղծութիւն և սկսվում է
 արդիւի կեղծիք: Աշխարհի վճարած
 զոհը զրպառ է մահուով, իսկ աշխարհի
 որոնք անկապար է մնում: Հերոսներ
 եւացել են, սխուրկ է շարլոտամ-աշ-
 ակապցիների հանդէսը: Որ դարը առատ
 ըր այնքան տաքաբաղնիքով, ինչպէս
 ասանեւթերթում: Ներդրութիւն քա-
 ղեցէ և լսեցը նրանց ճոռոմ, որտա-
 ւոր պարծենկոտութիւնը իրանց զանա-
 ան առաքելութիւններով և որոմա-
 լութեամբ, լաւ դնեցը այդ սրելիպ
 շքեպիպները որոքմով բանակը, իսկ
 զանաք վրիկն Գալիստարդուն:

Մշտուց մենք մեր մարդ խրում ենք
 շէնարքի ամենաշարժաւոր վերքի մէջ,
 որ ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն

խորք, անպար լափուտ է ամեն պատահած մաստրո կերակրող: Միծաղային հանձնար ամբողջ Արցախայում, իսկ նորա պետրերը ծածկվելու համար—ընդ ամենի չորս ու պիս պէնս օրական: Բայց և այնպէս ի՛նչ անսպողթելի հակապակաս հանձնար էլ, կատարեալ մարդու հանձնար: Օբյեկտիվորէ մտրելը չին մտաւանդ կօշիկներդ պատմութիւնը, թէ մի անտաշ, ցամաքած, անպկտ թռչակառու ուսանող (colleg servitor) աստուծայ ցրտերին ման էր վալլել քառասունամեծ կօշիկներով, թէ ի՛նչ քնըշարխրտ աղնուազարմ ուսանող (gentleman commoner) օժտակէ դրեց իրալ դռներդ առաջ՝ նոր կօշիկները, և թէ՛ քամաքած թօշակաբուռն կարճատեւ աշխերով կուացաւ նայից ինչկինքներն և վեր խոնկիւր—իմացցէ ինչ մտածմունքներով—պատմութենից զուր քառուղի: Թաց տարեր, ցեխ, սառնամանիք, քաղցածութիւն, ամենայն ինչ, բայց մուրացկանութիւն՝ ոչ, ամեն մուրալ չէնք կարող: Նա պայպէ գմբմ և անընկճելի անկախ քր ամենայն բանում. ինքնուրույն էին իրողը նրա մտածողութիւնները, և ոչ ինչուրայիլ: Թող աշխարհըը ապրի, խորէ, գործէ, ինչպէս ուղեւոր, իսկ ինքը՝ ւր սրտի և իւկըի կորածին կընայէ:

(Կիրճը հետեւեալ համարում):

Типографія М. Мартirosянца и К°. На Михайловской ул. № 81.